

DOI: <https://doi.org/10.31318/978-966-7357-72-6-41>

УДК 78.071Колодуб:78.036(477)(045)

ЛУКАШЕНКО Н. О.

Лукашенко Наталія Олександрівна, кандидатка мистецтвознавства, заслужена діячка мистецтв України, професорка, завідувачка кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Національної музичної консерваторії України імені П. І. Чайковського (Київ, Україна).

Lukashenko Nataliia, Honored Artist of Ukraine, Candidate of Art Criticism (PhD), Professor, Head at the Department of General and Specialized Piano, Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music (Kyiv, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5294-3578>

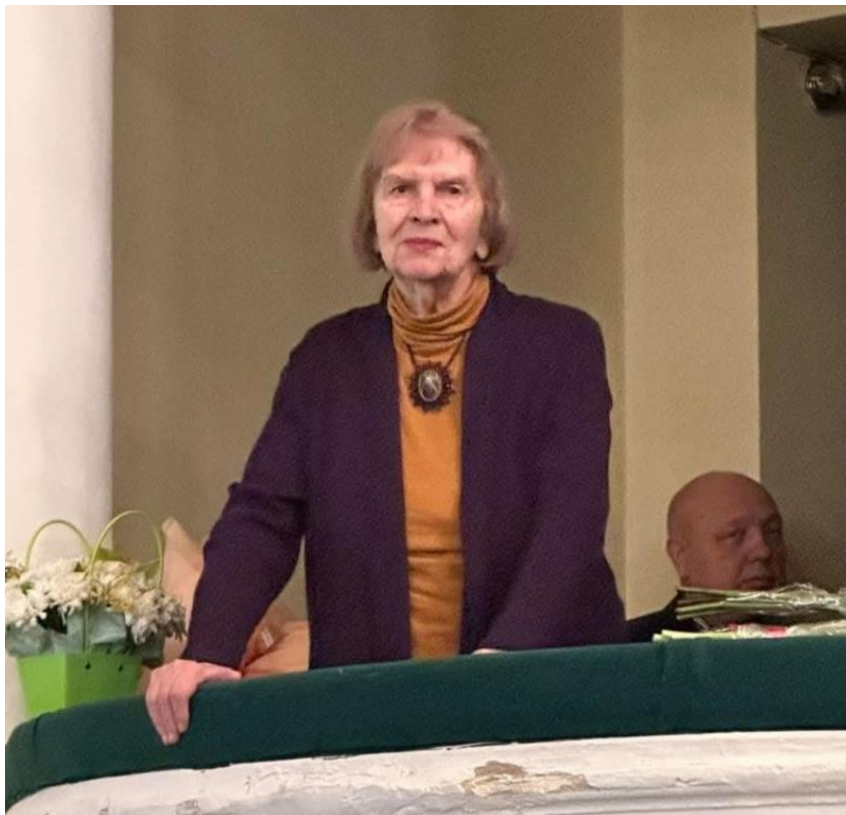
© Лукашенко Н. О., 2025.

ПРОСВІТНИЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЖАННИ ЮХИМІВНИ КОЛОДУБ

EDUCATIONAL AND PEDAGOGICAL ACTIVITIES OF ZHANNA YUKHYMIVNA KOLODUB

Жанна Юхимівна Колодуб — знакове ім'я в українському музичному мистецтві. Вона не тільки чудова композиторка, музику якої виконують не лише в Україні і Європі, а й на інших континентах, а ще й активна громадська діячка, членкиня-кореспондентка Академії мистецтв України, народна артистка України, заслужена діячка мистецтв, лауреатка премій імені М. В. Лисенка і В. С. Косенка, професорка кафедри загального та спеціалізованого фортепіано НМАУ ім. П. І. Чайковського.

Маючи рідкісний талант, Жанна Юхимівна як універсальний музикант досягла значних успіхів у найрізноманітніших сферах музичного життя. Окреслимо її вагомий внесок у педагогічну діяльність й удосконалення початкової музичної освіти.

Жанна Колодуб на ювілейному вечорі у НМАУ
ім. П. І. Чайковського. 2025 рік

Композиторка написала багато опусів для дітей. За її словами:

Оченьта дітей, їхні увага і зацікавленість — усе це підштовхувало мене писати для них. Напевне, саме тому я в перші роки своєї творчості присвятила дітям багато опусів, серед яких були не тільки фортепіанні, а й вокальні твори, а також музика для театру.[Сулім, 2017, с. 87].

Жанна Колодуб із доцентом кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Ігорем Рябовим. 2025 рік

Свою музикою, численними творчими зустрічами з дитячою аудиторією Ж. Колодуб здійснила вагомий внесок у музично-естетичне виховання дітей і юнацтва, яке надзвичайно актуальне не лише сьогодні. Цю важливу тему Жанна Юхимівна завжди актуалізувала у своїх статтях, зокрема в журналі «Музика» [1983, № 5, с. 28], у газеті «Культура і життя» [1969, № 49, с. 26], в «Українській музичній газеті» [1995, № 3, с. 5]. Її поради й висновки фундаментальні, вони

допомагають викладачам початкової ланки музичної освіти використовувати різні підходи до навчання дітей у музичних школах і студіях, добору репертуару, до дієвої мистецької практики. Найкращим свідченням своєрідних «уроків музичного мистецтва» є композиції Ж. Колодуб, подаровані дітям. Це музика для дитячого музичного театру, для мультфільмів, хорів і вокальні твори, для фортепіано й ансамблів різного поєднання.

Жанна Колодуб і завідувачка кафедри Наталія Лукашенко на ювілейному вечорі у НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2025 рік

Значної популярності набули її фортепіанні твори для дітей, зокрема цикли «Весняні враження» і «Зоопарк», їх найчастіше обирають викладачі музичних шкіл, бо кожна п'єса в них — справжній шедевр. Жанна Юхимівна сама чудова піаністка, тому п'єси написані надзвичайно зручно для виконання з використанням позиційної техніки, нескладні піаністичних прийомів, комфортних для маленької дитячої руки, її яскраві поетичні музичні образи зрозумілі дитячій уяві... Кожна п'єса випромінює любов, сповнена великої симпатії до юних музикантів. Так дбайливо і чуйно може творити тільки жінка, яка має своїх діток, розуміє і відчуває їхні трепетні світлі душі!

На кафедрі загального та спеціалізованого фортепіано Жанна Юхимівна почала працювати 1960 року, поєднуючи викладання з концертмейстерською роботою у класах професорів Консерваторії: Марка Мусійовича Геліса, Льва Миколайовича Венедиктова, Петра Адріановича Полякова. Педагогічна робота стала для неї справжнім захопленням. Вона одразу відчула і зрозуміла значні можливості курсу фортепіано для загального розвитку студентів, для збагачення їхнього кругозору. Жанна Юхимівна говорить:

Фортепіано — це універсальний інструмент, на якому можна відтворити будь-яку фактуру (оркестрову, хорову тощо). До того ж, фортепіанний репертуар є найбагатшим, тому студенти з різних факультетів мають змогу ознайомитися з усіма стилями і течіями в музиці. Отже, крім вузько педагогічних завдань — формування вмінь і навичок гри на фортепіано — на своїх заняттях зі студентами я ставлю за мету розширювати їх музично-естетичний кругозір шляхом опанування великої кількості творів різних стилів і жанрів. [Сулім, 2017, с. 67–68].

Її педагогічна робота вирізняється індивідуальним підходом до кожного студента, персональним доббором репертуару залежно від рівня його підготовки. Основною базою для молодого музиканта Жанна Юхимівна вважає класичний

репертуар, обов'язкове вивчення поліфонічних творів, опусів різних стилів і жанрів. Вона приділяє значну увагу творам композиторів ХХ–ХХІ століть, а також українських сучасних митців: Мирослава Скорика, Миколи Сильванського, Михайла Степаненка, Юрія Щуровського, Юрія Іщенка та інших. Жанна Юхимівна глибоко переконана, що випускники НМАУ мають не тільки добре знати музику українських композиторів, а й пропагувати її — і не лише в Україні та Європі, а й скрізь, на різних континентах, бо ця музика цікава і високоякісна.

Уроки у класі Жанни Юхимівни завжди продумані, творчі. Студенти грають в ансамблі, до заданих мелодій підбирають акомпанемент, підголоски, гармонічні супроводи, тобто стають ніби співавторами виконуваної музики. Такі заняття розвивають фантазію, музичний смак, підносять студента на більш високий творчий рівень. Багато уваги Жанна Юхимівна надає набуттю навичок читати з аркуша. Як високопрофесійна концертмейстера, вона розуміє, що ця форма роботи дуже потрібна для майбутньої творчої діяльності молодого музиканта. Жанна Юхимівна зазначає:

Я люблю свою педагогічну роботу, люблю бути серед молоді, можу займатися годинами з людиною, яка хоче навчатися і «ловить» кожне слово. Коли є віддача від учнів, для педагога це завжди велика радість [Сулім, 2017, с. 68].

Свої думки Ж. Колодуб виклала у багатьох працях, зокрема в науково-методичних: «Практичне ознайомлення студентів композиторського та історико-теоретичного факультетів консерваторії з видами і виражальними можливостями фортепіанної фактури в курсі спеціального фортепіано»; «Про роль сучасного репертуару в курсі загального фортепіано у вихованні музикантів у початковий період навчання»; «Музична культура і проблеми музично-естетичного виховання в Україні на сучасному історичному етапі»; «Деякі аспекти роботи у класах загального фортепіано

над сучасними творами прогресивних композиторів світу як засіб ідейно-художнього виховання студентів»¹.

Отже, навіть стислий огляд просвітницько-педагогічної діяльності Жанни Юхимівни Колодуб виявляє масштаб і глибину її розуміння проблем музичної освіти, а також актуалізує слушні думки і пропозиції щодо покращення музично-естетичного і професійного виховання молодого покоління в Україні.

Список використаної літератури

1. Колодуб Ж. Ю. Автобіографічні нотатки про діяльність та деякі проблеми музично-естетичного виховання дітей // Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. Мистецькі обрії 2014; зб. наук. пр. Вип. 6. Київ : Фенікс, 2014. С. 186.

2. Колодуб Ж. Ю. Естетика фаху // Музика. 1983. № 5. С. 28.

3. Колодуб Ж. Ю. Перед конгресом дитячої музики // Культура і життя. 1969. № 49. С. 26.

4. Колодуб Ж. Ю. Про Всесоюзну конференцію з питань музично-естетичного виховання // Музика. 1979. № 4. С. 32.

5. Колодуб Ж. Ю. Свято душі // Українська музична газета. 1995. № 3 (17). С. 5.

6. Колодуб Ж. Ю. У братній Чувашиї // Музика. 1979. № 4. С. 32.

7. Колодуб Ж. Ю., Колодуб О. Л. З'їзд композиторів Азербайджана // Музика. 1985. № 4. С. 26.

8. Сулім Р. А. Композитор Жанна Колодуб: сторінки життя і творчості : монографія. Суми : Еллада, 2017. 620 с.

---

¹ Ці праці рукописні, зберігаються в архіві сім'ї Колодубів.